

Sygn. akt VIII U 1186/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 lutego 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku

VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Elżbieta Trybulec-Czernek

Protokolant: st. sekr. sąd. Barbara Urmańska

po rozpoznaniu w dniu 06 lutego 2014 r. w Gdańsku

sprawy J. R.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania J. R.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z dnia 5 lipca 2013 r. nr (...)

oddala odwołanie

/na oryginale właściwy podpis/

Sygn. akt VIII U 1186/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 5 lipca 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił J. R. prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach z uwagi na fakt, iż nie wykazał on 15 lat pracy w szczególnych warunkach, a jedynie 5 lat, 10 miesięcy i 23 dni. Zakład Ubezpieczeń Społecznych jako pracy w szczególnych warunkach nie uwzględnił okresu zatrudnienia od 28 grudnia 1978 roku do dnia 31 grudnia 1987 roku z tytułu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Usług (...) w G.. W ramach tego okresu Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie uznał okresu zatrudnienia: od 28 grudnia 1978 roku do dnia 28 lutego 1981 roku na stanowisku murarza, ponieważ nie jest w stanie stwierdzić, czy ubezpieczony wykonywał prace przy wykonywaniu konstrukcji nabrzeży falochronów oraz innych budowli hydrotechnicznych w nawodnionych wykopach lub na styku woda – ląd; od 1 marca 1981 roku do dnia 1 maja 1986 roku na stanowisku montera konstrukcji metalowych, ponieważ nie można ustalić czy ubezpieczony w tym czasie wykonywał prace na wysokości; od dnia 2 maja 1986 roku do dnia 8 września 1986 roku na stanowisku malarza albowiem nie wymieniona w zarządzeniu resortowym tego stanowiska pracy oraz od dnia 11 września 1986 roku do dnia 31 grudnia 1987 roku na stanowisku malarza w trakcie przybywania na kontrakcie, ponieważ brak jest możliwości stwierdzenia charakteru pracy ubezpieczonego. Ponadto Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie uwzględnił jako pracy w szczególnych warunkach okresu pracy ubezpieczonego na kontrakcie w PPHU (...) od dnia 5 października 1992 roku do dnia 31

sierpnia 1994 roku, ponieważ z przedłożonej dokumentacji wynika, iż w tym okresie ubezpieczony wykonywał pracę zbrojarza – cieśli, ponieważ brak jest możliwości stwierdzenia jakiego charakteru to były prace.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył ubezpieczony J. R. wnosząc o przyznanie mu prawa do emerytury. W uzasadnieniu wskazał, iż legitymuje się stażem pracy przekraczającym wymagane 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Jego zdaniem Zakład Ubezpieczeń Społecznych powinien uwzględnić następujące okresy pracy:

- od dnia 27 maja 1969 roku do dnia 22 kwietnia 1970 roku z tytułu zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) na stanowisku betoniarza,
- od dnia 23 kwietnia 1970 roku, kiedy to został powołany do wojska, gdzie służył jako mechanik silników odrzutowych,
- od dnia 2 grudnia 1978 roku do dnia 11 stycznia 1979 z tytułu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Usług (...) na stanowisku murarza,
- od dnia 12 stycznia 1979 roku do dnia 1 maja 1986 roku we wskazanym powyżej przedsiębiorstwie na stanowisku monter konstrukcji stalowych;
- od dnia 2 maja 1986 roku do dnia 5 marca 1988 roku, kiedy to pracował jako malarz budowlany, kiedy to wykonywał prace malarskie na wysokości przy użyciu pistoletów natryskowych;
- od dnia 5 października 1992 roku do dnia 31 sierpnia 1994 roku z tytułu zatrudnienia w PPHU (...) sp. z o.o., gdzie został oddelegowany do pracy w Niemczech jako zbrojarz – cieśla.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o oddalenie odwołania podtrzymując argumentację przedstawioną w zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

J. R. urodził się (...). Nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Na dzień 1 stycznia 1999 roku miała udowodnionych 32 lat, 4 miesiące i 10 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 5 lat, 10 miesięcy i 23 dni okresów pracy w szczególnych warunkach.

/okoliczności bezsporne/

W okresie od 27 maja 1969 roku do dnia 22 kwietnia 1970 roku ubezpieczony J. R. zatrudniony był w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) na stanowisku betoniarza.

/dowody: świadectwo pracy k. 13 akt ubezpieczeniowych; dowód z przesłuchania w charakterze strony 00:08:50 – 00:20:46 płyta CD k. 52/

J. R. w okresie od 28 grudnia 1978 roku do dnia 5 marca 1988 roku zatrudniony był w Przedsiębiorstwie Usług (...).

W tym czasie w okresie od 28 grudnia 1978 roku do dnia 11 stycznia 1979 roku zatrudniony był na stanowisku murarza i wykonywał drobne prace remontowe.

W okresie od 12 stycznia 1979 roku do dnia 1 maja 1986 roku ubezpieczony zatrudniony był na stanowisku monter konstrukcji stalowych. W tym czasie ubezpieczony stawiał konstrukcje stalowe, m.in. przy budowach 2 hal na terenie zakładu macierzystego. Większość prac wykonywana była na wysokości, jednakże zdarzały się prace, które nie były wykonywane na wysokości. W okresie zimowym ubezpieczony kierowany był do prac malarskich.

W okresie od 2 maja 1986 roku do dnia 2 lutego 1988 roku ubezpieczony zatrudniony był na stanowisku malarza. W tym czasie w okresie od dnia 9 września 1986 roku do dnia 31 grudnia 1987 roku ubezpieczony otrzymał urlop

bezpłatny. Korzystając z tego urlopu ubezpieczony wykonywał prace w charakterze malarza na terenie budowy eksportowej w M. B. na terenie Czechosłowacji.

/dowody: świadectwo pracy k. 19 akt ubezpieczeniowych; umowa o pracę koperta k. 18; pismo z dnia 12 stycznia 1979 roku koperta k. 18; pismo z dnia 2 maja 1986 roku koperta k. 18; pismo z dnia 9 września 1986 roku koperta k. 18; pismo z dnia 10 sierpnia 1987 roku koperta k. 18; zeznania K. R. 00:01:57 – 00:08:30 płyta CD k. 52; dowód z przesłuchania w charakterze strony 00:08:50 – 00:20:46 płyta CD k. 52/

W okresie od 5 października 1992 roku do dnia 31 sierpnia 1994 roku ubezpieczony J. R. zatrudniony był w PPHU (...) sp. z o.o. w G. na stanowisku zbrojarz – cieśla.

/dowody: świadectwo pracy k. 23 akt ubezpieczeniowych; dowód z przesłuchania w charakterze strony 00:08:50 – 00:20:46 płyta CD k. 52/

W dniu 12 czerwca 2013 roku J. R. złożył wniosek o przyznanie mu prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Decyzją z dnia 5 lipca 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił J. R. prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach z uwagi na fakt, iż nie wykazał on 15 lat pracy w szczególnych warunkach, a jedynie 5 lat, 10 miesięcy i 23 dni.

/okoliczności bezsporne/

Stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty zawarte w aktach sprawy, w tym w aktach ubezpieczeniowych oraz aktach osobowych, których wiarygodność nie była kwestionowana w trakcie postępowania przez żadną ze stron, zatem również Sąd uznał je za miarodajne dla dokonania ustaleń. Sąd uznał za wiarygodne zeznania ubezpieczonego przesłuchanego w charakterze strony, bowiem znalazły one potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym zebranym w sprawie. Sąd ponadto dał wiarę zeznaniom świadka K. R. albowiem zeznania te były spójne i wzajemnie się uzupełniały z zeznaniami ubezpieczonego przesłuchanego w charakterze strony.

Sąd zważył, co następuje:

Na tle ustalonego stanu faktycznego Sąd uznał, iż odwołanie ubezpieczonego J. R. nie zasługuje na uwzględnienie, bowiem nie spełnia on wszystkich przesłanek dla przyznania mu prawa do dochodzonego świadczenia.

Ubezpieczony domagał się ustalenia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach. Podstawą takiego żądania jest art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2009 nr 153, poz. 1227 ze zm.).

Na wstępie wskazać należy, iż przepis ten stanowi szczególne uregulowanie, tworząc osobną kategorię ubezpieczonych i mając zastosowania do innych stanów faktycznych, aniżeli objęte regulacjami art. 32 ust. 1 i 46 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Przepis art. 184 tej ustawy znajduje zastosowanie w stosunku do osób urodzonych po dniu 31 grudnia 1948r., które zasadnicze, wskazane w nim warunki nabycia prawa do świadczenia, spełniły już w dacie wejścia ustawy o emeryturach i rentach z FUS, a więc na dzień 1 stycznia 1999r. i gwarantuje osobom tym możliwość nabycia prawa do świadczenia na dotychczasowych warunkach. Przepis ten został zawarty w przepisach przejściowych, ma na celu zagwarantowanie częściowo nabytych uprawnień emerytalnych – prawa do emerytury w wieku obniżonym z tytułu pracy w szczególnych warunkach osobom urodzonym po 31 grudnia 1948r. – z tytułu spełnienia warunków stażowych, określonych w tym przepisie, do dnia wejścia w życie ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Niewątpliwie bowiem ustawa o emeryturach i rentach z FUS ograniczyła uprawnienia emerytalne tych osób, chociażby w art. 46 ust. 1 określając czasokres, do którego można spełnić warunki do uzyskania świadczenia. Z uwagi na ten fakt właśnie ustawodawca wprowadził

przepis przejściowy, jakim jest art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, pozwalający realizować wskazanej w nim grupie ubezpieczonych prawo do emerytury.

Stosownie do jego treści, ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w tym przepisie przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego.

Zgodnie z art. 27 ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r. przysługuje emerytura, jeżeli osiągnęli wiek emerytalny wynoszący co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn, a nadto mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn.

Nadto, zgodnie z art. 32 ust. 1 i 4 tej ustawy, ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r. będącym pracownikami zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 (ust.1), gdzie wiek emerytalny, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych. Dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia (ust. 2).

Przepisami dotychczasowymi, do których odsyła ustawa o emeryturach i rentach z FUS jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r. nr 8, poz. 43 ze zm.).

Stosownie do treści § 3 tego rozporządzenia, za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury uważa się okres wynoszący 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia.

Natomiast w myśl § 4 ust. 1 i 2 ww. rozporządzenia, pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 60 lat dla mężczyzn,
- ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w cytowanym rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy (§ 2 ust. 1 ww. rozporządzenia).

Przepis §2 rozporządzenia stanowi dalej, iż okresy pracy w szczególnych warunkach stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według stosownego wzoru lub w świadectwie pracy.

Należy podkreślić, że wskazanego wyżej ograniczenia dowodowego, dotyczącego ustalania okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, nie stosuje się w postępowaniu odwoławczym przed okręgowymi sądami pracy i ubezpieczeń społecznych. Ustawa z dnia 18 kwietnia 1985 r. o rozpoznawaniu przez sądy spraw z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 20, poz. 85 ze zm.), nakazująca stosowanie w

sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych przepisy kodeksu postępowania cywilnego (art. 1 ust. 3 wym. ustawy), nie zawiera ograniczeń dowodowych.

Bezspornym jest, iż ubezpieczony ukończył 60 lat, udokumentował okres składkowy i nieskładkowy w wymiarze powyżej 25 lat oraz nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego.

Przedmiotem niniejszego postępowania była kwestia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu pracy w szczególnych warunkach, a w szczególności posiadanie przez ubezpieczonego wymaganego 15-letniego okresu pracy w tychże warunkach. Zakład Ubezpieczeń Społecznych uznał za udowodnione bowiem jedynie 5 lat, 10 miesięcy i 23 dni okresów pracy w szczególnych warunkach.

Do okresów pracy w szczególnych warunkach Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie uwzględnił ubezpieczonemu okresu pracy:

- od dnia 27 maja 1969 roku do dnia 22 kwietnia 1970 roku z tytułu zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) na stanowisku betoniarza,
- od dnia 23 kwietnia 1970 roku, kiedy to został powołany do wojska, gdzie służył jako mechanik silników odrzutowych,
- od dnia 2 grudnia 1978 roku do dnia 11 stycznia 1979 roku z tytułu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Usług (...) na stanowisku murarza,
- od dnia 12 stycznia 1979 roku do dnia 1 maja 1986 roku we wskazanym powyżej przedsiębiorstwie na stanowisku monter konstrukcji stalowych;
- od dnia 2 maja 1986 roku do dnia 5 marca 1988 roku, kiedy to pracował jako malarz budowlany, kiedy to wykonywał prace malarskie na wysokości przy użyciu pistoletów natryskowych;
- od dnia 5 października 1992 roku do dnia 31 sierpnia 1994 roku z tytułu zatrudnienia w PPHU (...) sp. z o.o., gdzie został oddelegowany do pracy w Niemczech jako zbrojarz – cieśla.

Sąd zatem uznał za zasadne ustalić charakter pracy ubezpieczonego w spornych okresach. Zaznaczyć należy, iż prawo do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach przysługuje wówczas, gdy ubiegający się o prawo wykonywał prace w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Decydujące znaczenie ma zatem rodzaj i wymiar wykonywanej pracy, a nie przedłożenie odpowiedniego świadectwa pracy w szczególnych warunkach, ze wskazaniem stanowiska pracy określonego w wykazie prac w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego. Jak zauważył Sąd Najwyższy - określanie dla celów emerytalnych stanowisk pracy jako „pracy wykonywanej w szczególnych warunkach” w rozumieniu wykazów stanowiących załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) nie należy do kompetencji pracodawcy (vide: wyrok z dnia 22 czerwca 2005r., sygn. akt I UK 351/04, OSNP 2006/5-6/90).

W pierwszej kolejności Sąd rozważył okres zatrudnienia ubezpieczonego stanowisku monter konstrukcji stalowych od dnia 12 stycznia 1979 roku do dnia 1 maja 1986 roku. Jednocześnie przypomnieć należy, iż okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w cytowanym rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy (§ 2 ust. 1 ww. rozporządzenia). Ubezpieczony domagał się uznania powyższego okresu zatrudnienia jako pracy w szczególnych warunkach określonej w wykazie A, Dziale V pozycja 5 załącznika do wskazanej powyżej rozporządzenia, tj. prace przy montażu konstrukcji metalowych na wysokości. Tymczasem jak wynika z ustalonego przez Sąd stanu faktycznego, ubezpieczony jedynie przez część obowiązującego go czasu pracy, wykonywał pracę w szczególnych warunkach. Jak przyznał sam ubezpieczony większość prac

wykonywana była na wysokości jednakże zdarzały się prace, które na wysokości nie były wykonywane. Co więcej ubezpieczony zeznał, że w okresie zimowym (który to okres nie został przez niego bliżej sprecyzowany) przenoszony był do pomocy malarzom a z zeznań świadka wynika iż m.in. przy malowaniu pokoi w Hotelu (...). Tym samym nie sposób stwierdzić, aby w spornych okresach ubezpieczony wykonywał pracę w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na jego stanowisku pracy.

W związku z nieudowodnieniem przez ubezpieczonego, iż w okresie od dnia 12 stycznia 1979 roku do dnia 1 maja 1986 roku wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracę w szczególnych warunkach stwierdzić należy, iż nawet gdyby uznać pozostałe okresy, o których zaliczenie wnosił ubezpieczony, nie skutkowałoby to spełnieniem przez niego wymaganego 15 – letniego okresy pracy w tychże warunkach. Sąd uznał zatem za bezprzedmiotowe rozstrzygnięcie kwestii, czy w pozostałych okresach wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracę w szczególnych warunkach. Ustalenie tej kwestii nie mogło bowiem w jakikolwiek sposób wpłynąć na rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie. W tym kontekście Sąd w całości podziela zapatrywanie Sądu Najwyższego, zgodnie z którym istota decyzji organu rentowego polega na rozstrzygnięciu o prawie do konkretnego świadczenia (lub o jego wysokości) jako całości, a nie o poszczególnych elementach składających się na to prawo. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 2000 roku, II UKN 147/00, OSNP 2002/16/389).

W tym stanie rzeczy należy uznać, iż ubezpieczony nie wykazał wymaganych przepisem 15 lat pracy w szczególnych warunkach, a zatem nie spełnia on warunków do przyznania mu emerytury.

Wobec powyższego, na mocy przepisów przywołanych wyżej i w oparciu o art. 477¹⁴ §1 k.p.c., Sąd orzekł jak w wyroku.

SSO Elżbieta Trybulec – Czernek